

Informatie Haarle

Verzameling verhalen
en gedichten
van Martin Wichink
en Piet Plezier
voor in het informatiekraantje

Jaargang 2020

Voorwoord.

Martin Wichink en zijn pseudonieme Piet Plezier schrijven collums/verhalen voor het informatiekraantje van Haarle. Als geboren en getogen Haarlenaar weet Martin en Piet als geen ander hoe het is om in een dorp te wonen, maar er ook van te genieten.

Martin heeft deze compilatie gemaakt voor mensen die graag een vast boekje in de hand willen hebben voor het ultieme leesplezier. Geniet er van.

Meer verhalen zijn te vinden op www.haarle15.jouwweb.nl

©2020 Martin Wichink.

Inhoud:

De beste wensen
Gruun Hoarle
De clown
Klokken
Nans
Schrijven met DT
Ut kan stormen in Nederland
Namen
Net als vijfenzeventig jaar geleden
Hard of hart
Wat vin ie doar noe van
Feest in Hoarle
De chirurg
Bessems
Puur natuur
We verzetten veel in ons leven
Bast
Alles heeft twee kanten
Lust(deu)rum
Markt is er voor iedereen

De beste wensen.

Wens u allen al het goede voor 2020 toe. De beste wensen uitspreken wordt tegenwoordig steeds moeilijker om uit te spreken, lijkt het wel. Vooral het nakomen hiervan. Zeker als je de berichten hebt gelezen van de flatbrand in Arnhem of de steekpartij in Hoorn. Hierbij zijn jeugdige verdachten aangehouden. Hoe triest kan het zijn.

Ongelukken kunnen overal gebeuren, maar als je met een mes op zak de weg opgaat, dan kan het gemakkelijk mis gaan. Zeker als je van plan bent om deze te gaan gebruiken in noodgevallen. Wat versta je dan onder noodgeval? Een ander misschien anders dan jij. Niks blijft er dan over van de beste wensen. Niet voor de vermoedelijke dader(s), als voor de (soms onschuldige) slachtoffer(s) in deze zaken.

Dan heb ik het nog niet eens over de geleden schade. Dit kan lichamelijk, geestelijk als materiële schade zijn. Het is eigenlijk toch te gek, dat we na geraamde schade van de verzekeraars, vijftien miljoen aan schade normaal gaan vinden. Terwijl we net de kerst in vrede hebben gevierd, met de verzoening die hier soms bij past.

Zelfs na de vuurwerkramp in Enschede, wordt de roep voor een veilige Nieuwjaarswisseling steeds groter.

Het is toch niet normaal dat hulpverleners belaagd worden, terwijl zij juist hulp bieden die het op dat moment nodig hebben. Een beetje fatsoen en respect hoort hier wel op zijn plaats.

Het leven is soms al duur genoeg en met deze extra schade wordt het wel steeds moeilijker om het leefbaar te houden voor iedereen.

Een belofte maken of doen, dan hoor je deze ook na te komen. Als ouder, als kind, volgens de normen van het fatsoen. Verantwoording hebben, als verantwoording nemen, het hoort zo bij het opvoeden en in ons leven.

Een beetje opletten kunnen we allemaal wel en dat kan een hoop leed schelen. Zodat we bij de komende jaarwisseling kunnen zeggen, het is een goed jaar geweest. Wens voor het komende jaar een ander ook het beste voor dat jaar.

©2020 Martin Wichink.

Gruun Hoarle.

Ut allerbeste veur 2020 wens ik oe toe en dat wie der weer un mooj joar van mag maaken. De stroomverziening in Hoarle wut noe zelf oppewekt, tenminste det is de bedoeling. Det is ok weh hard neudig, want teegnwoordig ziej ok steeds meer lichies in de tuin, in de leste moand van ut joar. Tis weh steeds meer ledverlichting waj ziet, ma tog kost ut stroom. Noe kuj det nog un bettie gruunder maaken deur alle kasboomen te verzamelen en te versnipperen, dan kuj ut verbraan en doar weer enersjie met opwekken. Of ie mut un veltie hem, woar ie de kasboom weer terugge kunt potten. Ma det hef nie iedereene.

Noe is Hoarle weh vaaker gruuner bezig. Eens per joar komt wichter in groepsverbaand, rotzooi in de barm schoone maaken. Mangs denk ik op nie'jjoarsdag weh is, woar bint ze noe. De stroaten ligt dan bezei'jd met ofgestökken vuurwark.

Veur zeumzeumtig miljoen is der in Nederland offestökken, woarvan un deel ok in Hoarle op de stroate lig.

Dan vraag ik mie wel is of, of Staatsbosbeheer noe nie te völle boomen heffe kapt veur wat extra heide. De luch mut ok hier weer e'zuuverd e'wun. As wie dan net as bie Shell veur elke vuurpijl of rottie un boom konden planten, dan krieg wie vanzelf weh weer meer bos. Det mag van mie ok weh un kasboom met kloete wenne, zodaj die volgend joar weer kunt gebruiken. Dan bint wie helemoal gruun bezig tog?

Binne weh benie'jd wat wie noe in Hoarle kriegt. Wut ut un windmölle, zodat wie ok weer un Mölle in Hoarle hebt of wut het un zunnepark. Beide hef weh wat. Wie mut tog in ut joar 2050 enersjie neutraal wenne en det is a oaver dattig joar.

Wie mut dan weh meer stekkerplaatsen hem veur alle elektriesche auto's of ried wie straks allemoal droadloos op wiefie. Det zol weh mooj wenne. Dan kuj op Google gelieke ziene woar ie ried of woar ie oene auto parkeert hebt.

Misschien left wie dan weh völle meer buuten. Umdat wie de koelkaste en diepvries buuten hebt stoane, um zo de opwarming teegn te goane. Wie bint der nog nie, det is mie noe weh duudelek.

Oe ok? Mooj, dan kunt wie in Coöperaatsie verbaand weer völle bereiken saam in Hoarle.

©2020 Piet Plezier.

De Clown.

Men vraagt mij wel eens, hoe kom jij bij jouw verhalen en gedichten. Het antwoord is gemakkelijk, die haal ik uit het leven zelf. Het zijn dingen die ik hoor en zie, mee maak of lees.

Zo hoorde ik pas het nummer de clown van Ben Cramer weer eens op de radio. Een oude hit uit 1971 maar nog steeds actueel. Als je de tekst hoort of leest, dan merk je hoe sterk deze eigenlijk is. Het heeft meer te maken met het gevoel waarin we dan eigenlijk verkeren. Zijn we in een goede gemoedstoestand, dan kunnen we begrijpen dat een clown uit een circus die dan net overleden zou zijn, dat we hem of haar niet kennen. Toch snappen we dat dit een groot verlies is voor het circus, want je moet op zoek naar een andere clown. Hopelijk is deze dan net zo succesvol als zijn voorganger.

In ons leven leren we veel mensen kennen. De een is beroemd door een film of als uitbinker in de sport. Dichter bij huis kennen we mensen van onze werkzaamheden, vakantie of door vrijwilligerswerk. Natuurlijk in ons dorp kan je vele dorpsgenoten bij naam noemen. Maar hoe goed kennen we die mensen eigenlijk nou echt?

Want we kennen allemaal wel mensen in onze omgeving, die grappig zijn of dat wel eens doen. Of mensen die altijd goed gehumeurd zijn en vaak voor een ander in de weer zijn. Ze lijken wel geen tegenslagen te kennen. Maar is dat wel zo?

Kennen wij een ander eigenlijk echt of gaan we hier altijd van ons zelf uit, dat we die ander wel door hebben.

Lachen als een boer met kiespijn, dat doen we allemaal wel eens. Misschien is het tijdstip om over iets minder moois te praten op dat moment even moeilijk. Mensen die je echt kennen weten dat vaak wel te doorbreken of komen er later op terug.

Of herdenken we onze dierbaren die ons ontvallen zijn, die met hun humor hun laatste levensfase dragelijker hebben gemaakt voor de nabestaanden. Hij/zij was maar een clown.

Klokken.

Heb ie ut nie'je joar al goed inne luud? Nou ikke weh en wens jullie allemoal dan ok ut beste veur ut joar 2020. Ma is kieken wat ut dit joar allemoal zal brengen.

De klokke hef gelieke um middernacht e'sloane, dus wie bint e'waarskuuwd. Alle drie klokken gingen em te keer en kwaamp boam ut vuurwark uut, ma det duurn nie lange.

Normaal heur ie eene klokke sloan veur de tied watte an mut geem. Doarnoast heb ik ok nog un klokke veur as der eene oaverleene is. Dit kan bie un begravenis wenne, ma ok um elf uur s'mons as der eene uut oons dorp is oaverleene. Snel kan ut nie'js in Hoarle dan ok rondgoane. Op zig ok niks mis met, want det hoald oons betrokken bie de samenleving.

Ut vroolekst wut ik as alle drie klokken tegelieke luud veur un misse of bie un trouwerie'je of zo. Deurdat ze verskilt van greute, goat ze nie allemoal tegelieke. Of is oe det nog noajt oppevaln. Dan zol ik de volgende keer ma is goed goan luusteren.

Aj goed luusterd, dan heur ie ut tempo van de klokken noar mekaare toe goane en veur een tel bienoa gelieke sloan, um dan weer van mekaare weg te lopen. Em later gebeurt dit nog weh un keer. Det vind ik mooj um te heuren.

Noe hebt un paar droadnagels un oald miesteerie nie'j leam innabloazen, want der is gin pastoor hier, die ut ontkent of bevestigd. Um un verzunken karke helemoal uut te graam, giet ok mie oarig verre. Dan muj heel Hoarle dreuge leng en det giet nie.

Tog geleuf ik weh dat der un kern van woarheid in zit. As de klokken twaalf uur mut sloane, dan denk ik weh is noa de laatste slag, ik heure un vage slag as laatste. Is det noe un slag of nie. Dan zol det nummer dertien wenne, ma det geleuf ik nie. De klokken bint teengwoordig goed diegietaal offestelt en die maakt gin fouten. Dan denk ik dat det meer un leste groet uut ut moeras is, aans kan ik ut niet verkloaren.

Ma goed dat den geest dan mooj in de flesse zit, dan kuj der in gezelschap nog is oaver proaten.

Proost kjals.

©2019 Piet Plezier.

Nans.

Ok a begint wie noe in oons veerde seizoen
Dan kan ut wenne daj em gin onderwarp bie de haand hebt
Aj dan zo ok gin veurwarp kunt pakken
Hoej ok nans oaver te skriem

Bie ut tweede koeplet
Leas ie toch weh wieder
Zolle noe toch nog wat u'vunn hem
Zodat wie oons nans zörge oaver hoef te maaken

Heb noe weh oaveral e'zög
Ma hebt nans wat kunnen vinn
Heb in alle meugeleke hoekn e'kekken
Zelfs nog ut vloerkleed van de kaante had

As ut vandaag nie lukt
Kan'k monn ok nog kieken
Of aans oavermonn probeern
Nans gin zörge hieroaver

Aj hier noe nog ant leazen bint
Beheur ie tut de trouwe leazers van Piet
Doar bin ik oe dankbaar veur
Ok a giet dit gedich em nans oaver

©2020 Piet Plezier.

Schrijven met DT.

Het is ongeveer vijftien jaar geleden, dat ik ben begonnen met stukjes te schrijven in een langere reeks. Heb er zelfs een cursus voor gevolgd, een schriftelijke versie. Het nadeel hiervan is, dat je uiteindelijk maar beoordeeld wordt door een persoon. Een ander zal daar misschien iets gemakkelijker over denken. Daarom ben ik blij, dat ik destijds op zoek ben gegaan naar schrijverssites op internet. Een daarvan heb ik omarmd en heeft mij beter gemaakt.

Helaas is deze site ter ziele gegaan. Een paar oudgedienden van deze site hebben met hun ITC-ervaring, dit opnieuw opgezet en vele van de oude site zijn hier ook weer te vinden.

Bij elkaar lezen en beoordelen met een oprechte mening is het motto. Zo kom je met bruikbare tips, beter in het schrijver vak.

Zo weet ik nog, dat in het begin veel worstelde met het DT gebeuren. Niet zo gek als je al bijna veertig jaar van school bent en niet dagelijks met taal actief bezig bent. Heb zelfs overwogen om DT het soms weg te laten, maar dan krijg je ook van die rare situaties. Neem nou bijvoorbeeld het woord **trouwen**, als je daar de T weg laat, blijft er **rouwen** over en dat wil je niet.

Als je een poos op je horloge **tuurt**, dan **duurt** de tijd lang, Haal je de DT weg bij tuurt en duurt, dan blijft er een uur over, dus dan heb je nog even de tijd.

Bij **vervelend** maakt het niet zo veel uit, als je de D weg haalt, je blijft je **vervelen** met niet te weten wat te doen.

Een van de tips die ik kreeg, was om het kofschip te gebruiken.

Mijn eerste gedachte was, waar moet ik die dan weer laten, maar Google bracht uitkomst.

Het schrijven of dichten blijft nu eenmaal spelen met woorden, uiteindelijk zijn maar weinig woorden nieuw. Alleen de volgorde verandert.

Op www.haarle15.jouwweb.nl staan veel van mijn verhalen. Kom gerust eens een kijkje nemen, mocht je deze stukjes in het informatiekraantje waarderen.

We gaan nu alweer het vierde jaar in. Wat vliegt de tijd, als het gezellig schrijven is. Dit geldt hetzelfde voor het lezen hiervan. Wens je dan ook veel leesplezier.

©2020 Martin Wichink.

Ut kan stormen in Nederland.

Dat ut kan stormen in Nederland, det wet wie weh. Zie bint noe net as in ut buutenlaand ok begun om stormen un naame te geem. Ut is van doar oaver kommen wei'jen, zak ma zeng.

Noe kuj doar luchtig oaver doene, want ut meeste weit weh weg. Ma as un storm noe koode oranje of rood kreg, dan muj oppassen.

Alles wat weg kan wei'jen, muj vaste zetten of opbargen. Nie alleene veur oezelf, ma ook veur un aander. Zo hoal ie de shade klein. Noe bint der aaltied luu, die doar veurdeel in ziet. Dan krieg ie ok is wat nie'js. A kunt doar ok haaken en ogen an zitten en dan he'k ut nie oaver un dekzeil.

Vief van die stormen heb wie noe al e'had. Wat ik nog nie wus, is dat ze a begint te tellen vanof september. Atiyah, Brendan, Ciara, Dennis en Ellen hebt wie noe e'had. Weh vaake in ut wiekend en det is ma goed ok. Dan is iedereene bienoa bie huus en dan kuj ok gelieke de rommel weer opruumen, ok a is ut nie van oezelf. Dan is der ok minder verkeer op de weg en det schelt a weer bie ongelukken. Kapbeleid wut em an de kaante scheam en dan wut der nie op un beumpie meer of minder e'kekken. Det is soms ma goed ok. Ie zoln der ma eene op oene auto of huus kriegn. Dan ma em iets minder gruun bezig wenne. Det kump weh weer. Met natsiejonaale beumendag kunt wie zo de schaa weer rechtzetten, as ut op den dag natuurlek niet te had weit.

As wie noe nog neegn stormen kriegt, dan is ok miene naame un feit. As storm Piet wut ik dan e'nuumd. Det past dan weh un bettie bie mie. Bin un boom van un kjal, wei'je met völle winden met en stekke miene haane graag uut de mouwen. Doarnoast bin ik ok nog un luchtig persoon. Zo zie'j ma weer dat de naamkeuze zo gek nog nie is. Wanneer ie noe an de beurte bint, det wet ik nie. Zie hebt mie ok niks e'vroagn of Piet goed was. Doe doar ok gewoon luchtig oaver en blieve met de beide beene op de grond stoane. Noe ma hoppen dat ut allemoal un bettie mag oaverwei'jen. Hoal oezelf goed vaste.

©2020 Piet Plezier.

Namen.

Jos, Hennie, Guus, Jan, Rene, Bobbie, Anne, Tonnie, Kees, Pim, Willie, zijn hele gewone namen uit de vorige eeuw, al dan niet geschreven met een Y hier en daar op het eind in plaats van IE. Onze ouders waren hun tijd al vooruit. Dat is tegenwoordig met de nieuwe kindernamen wel heel anders. Nu luisteren ze naar bijvoorbeeld: Mila, Zoë, Yara, Kira, Mea, Tess, Kai, Nout, Jurre, Jayden of Liv. Hier merk je wel heel duidelijk de buitenlandse invloeden. Dat kan natuurlijk heel goed door het horen van namen op vakantie, maar ook gehuwd of samenwonend zijn met iemand van een oorspronkelijke buitenlandse komaf. Verder speelt natuurlijk internet een grote rol. Filmacteurs, zangers of een ander bekend iemand uit de samenleving, spelen ook regelmatig een rol mee.

Toch als je deze namen goed bekijkt, zijn die van onze ouders zeker geschikt voor transgender namen. Als ze uiteindelijk zelf willen, hoeven ze daar niks aan te veranderen. Al blijft het natuurlijk hun eigen keus.

Met de namen die tegenwoordig worden gebruikt, zal dat een stuk moeilijker zijn. Tenzij dat we het heel gewoon gaan vinden welke naam iemand draagt. Hierbij bedoel ik dan een jongen met een meisjesnaam en andersom. Laat ik daar even duidelijk in zijn.

Onze ouders daarin tegen, kenden maar een beperking aan namen of ze moesten iemand kennen/treffen uit een andere provincie. Dat gebeurde wel eens op de vroegere veemarkten en grotere kermissen, waar vroeger vele liefdesstelletjes elkaar voor het eerst ontmoeten. Boerenknechten en dienstmeiden hadden daarvoor wel eens een dagje vrij. Verder waren ze vaak afhankelijk van de goedheid van hun broodheer.

Aan de andere kant om niet te ver van het onderwerp af te dwalen, is het op school natuurlijk wel gemakkelijker op geworden. Waar je vroeger misschien wel vier of vijf Kees of Jannen in de klas had en deze gelijk op of om keken bij het aanroepen van hun naam, kijken er nu maar een of hooguit twee op.

Uiteindelijk mag je blij zijn dat je een naam hebt gekregen. Zo hoor je er tenminste bij en ben je geen nummer.

©2020 Martin Wichink.

net als vijfenzeventig jaar geleden

het lijkt wel soort van wereldoorlog
iedereen heeft er last van
net als vijfenzeventig jaar geleden

we gaan de onbekende vijand verslaan
schouder aan schouder
net als vijfenzeventig jaar geleden

verschillende landen verenigen zich
om samen sterker te zijn
net als vijfenzeventig jaar geleden

samen dringen we de vijand terug
het laat wel zijn sporen na
net als vijfenzeventig jaar geleden

we betreuren de doden
herdenken alle helden
net als vijfenzeventig jaar geleden

laten we opnieuw beginnen
een wereld vol respect
net als vijfenzeventig jaar geleden

weer samenwerken en naar elkaar omzien
het zal gaan met vallen en opstaan
net als vijfenzeventig jaar geleden

©2020 Martin Wichink

Hard of hart.

Heel em dach ik dat Wendy van Dijk in Hoarle was e'wes met zien HART in actie, want oaveral in ut dorp zie ik HARTJES stoane of hangen. Alleen bin ik ut oranje bussie van haar nie teegn e'kom.

Noe heurde ik em laater dat plaatseluk belang de Hoarlese zorg un HART onder de riem wol stekken, want die hebt ut ma druk in disse tied. Ok Hoarle is HARD e'raakt, ma wie bint en blieft un nuchter volk. Mantelzorgers die blieft ummekieken noa hun noaste. Ok de oldere luu kriegt op zien tied raambezuuk, un bluumpie of un kaarte in de briembusse. Det is ok HARTverwarmend um te ziene.

Zelfs bie de pas wut aandacht e'vroagn um Hoarle Corona vrie te hoaln. Dus nie met tevölle volk ut bos in. Volgens mie giet det oarig goed, ok a kump ut mooje weer noe der weh weer an. Dan wult de luu noa buuten hen. Begriepeluk, ma ok angstig. Noe heb wie hier nog weh de ruimte en un hoop kui'jerpaadjes, zo kunt wie dus mooj alle kaanten uut.

Un hoop luu leert noe in disse tied de natuur opnieuw te ontdekken. Un veurbeeld is de vogelbescherming, doar bint dit joar a heel völle kaarten e'download oaver vogels in oene eigen tuin. Der wut noe ok meer nestkassies e'bouwt en e'plaat. Nie alleene um meer vogels in eigen tuin te kriegen, ma ok de prossessierupse te bestrijden, want die bint ok a weer onderweg. Zo blieft wie bezig in oons mooje dorp Hoarle. HARTstikke mooj zolange wie mekaare ma de ruimte geeft.

Ut is noe em HARD warken, ma HARTstikke goed dat wie det met en veur mekaare kunt en mag doene. HARTverwarmend hoe wie det weer veur mekaare kriegt met zien allen. Det dut oons Hoarles HART alleen ma sneller van kloppen.

Deurumme wol ik met dit verhaaltie iedereene em un HART onder de riem stekken.

©2020 Piet Plezier.

Wat vin ie doar noe van.

Steeds meer in oonse saamenleving wut der steeds meer van oons e'vroang. Ut lek weh dat wie oaveral wat van mut vinden. Un poll hier en un poll doar, oaveral is der weh iets woar oonse mening wut e'vroagt.

Loop ie gezellig te winkelen, dan kom ie soms un student teegn, die un opdrach van skoole hef. Of aans kuj zo ma eene van de plaatseleijke umroep teegn kommen, die tijdens de verkiesing alles wul wetten van de kiezer uut de gemeente.

Ok in oonse meelboks wut oene meening e'vroagt, aj online un keer iets besteld hebt.

Vun ie ut wat of niet. Geef oene meening en maak kans op un waardebon van zovölle euro. Heb nog nooit eene heurt, die det e'wun hef. Ma doarnoast is ut ok nog is zo, as ut mie nie had annestoane, dan ha'k ut weh terugge stuurt.

Ie kunt van völle tidschriften of kraanten tiedelijk lid wun, ma de noaslep doarvan vin ie terugge in oene meelbox of telefoontjes doarnoast. Zie advertteerd der weh met dat ut vanzelf stopt, ma aj det zelf nie stop zet, dan giet ut weh un poosie deur.

Noe wet ik ok weh, daj zelf un hoop invult via internet. Regels met un sterregie muj dan ok aaltied invullen, aans kuj nie wieder. Loat det noe net de kruusieaale dingen wenne, woar ze oe later op terugge kunt pakken. Nergens woar ok ma stied, daj det noe net nie wilt. Dan zol het a un stuk gemakkelukker wenne veur oons. Gin gezeur of gedram achterof.

Noe zult disse thuiswarkers weh goedkoper wenne as personeel in un winkel, die noe dichte zit, ma wie kriegt ut weh allemoal in oonse skoene sköm.

Dan verget ie nog de bedriem, die disse gegevens ok nog eens deur verkoopt en doar nog is better an wut. Det nuum ik gin mond op mond reklaame meer.

Noe kan ik hier nog weh un website bie skriem, een of aander onbekend nummer geem woar ie doaroave terechte kunt wat ie doar noe van vnind, ma dan denk ik toch bie miezelf, doar wil ik oe nie met opzaadeln. Dan zol ik zelf gin hoar better wenne.

©2020 Piet Plezier.

Feest in Hoarle.

Wat was der toch an de haand in Hoarle. Oaveral zag ik de vlagge uut hangn en toch was der niks te ziene op ut karmisterrein begin juni. Bie de sporthal was der ok a niks. Gin priesterfeest was der annekondigd in de karke. Zol Hoarle ut dan tog trechte hem e'kreegn, dat ze eindeluk un veilige oaverstek bie de N viemdattig as toezegging op papier han? Ok nie? Vertel mie det grote nie'js ma is.

Ik wun ut uiteindelijk gewaa in de kraante en op sosie'jaal media. Hoarle hef un onlajn edietsie van ut karmisgebeurn hoaln op internet. Ut Hoales feest zonder karmse en tente, ma tog ut gevuul dat wie allemoal bie mekaare kon'n wenne in disse corona tied. Wat ok fijn was, dat de antivirus op oonse compjoeters hun wark bleem doene en oons niet verder hebt besmet. Ut valt ok nie met um anderhalve meter van oen scherm te bliem, want dan kuj ut hoaste nie leazen. Det is nie zo handig aj ok nog met wilt doene met de 'bie huus kwis'. Of doej met de grote bingo met? Neegn rondes wut der e'speld en ie mut de juuste cijfers op skriem. Alleene veur de mooje prieze woj a met doene. De wichters mössen ma ziene of ze de kluis konden kraaken. Veur de aanwiezingen mössen ze weh de stroate op. Tog em un frisse neuze haaln.

Aj dan tog woln borrelen kon ie op feesboek trechte en kon ie daansen veur oene eigen caameraa op de muziek van dietjee blonde Geert. Oaver de tied hoem ze zig gin zorge te maaken, want der was hierveur tog gin vergunning neudig. Ut ging dan ok deur tut in de laate uurtjes.

Al met al was ut un geslaagd feestje. De vlagge kon uut veur de luu, dit dit geniejaale plan hebt uutgedach en tut in de puntjes tut uitvoer hebt e'brach.

Zo blek ma weer hoe kreejatief Hoarle kan wenne in muuleke tieden. Ma niks is eigenlek moojer, dan daj ut Hoarles feest weer in ut echie kunt vieren. Hoppeluk kunt wie det volgend joar we weer doene en is alles terugge bie ut oale. Bedankt organiesatsie, jullie hebt groot wark e'leavert. Pette of.

©2020 Piet Plezier.

De chirurg.

Laatst liep ik een rondje in het bos. Wat een ravage, wat een kaalslag. Net of er een veldslag in Haarle was geweest. Kan me zo uit de geschiedenisboekjes zo geen veldslag herinneren, buiten de bevrijding na de Tweede Wereldoorlog van Haarle om. Armen, gebroken onderdelen of afgerukte stukken, van alles lag daar.

Even later zag ik de dader staan, een eenarmige bandiet en de arm helemaal gestrekt. Deze was zo lang mogelijk gemaakt, tot in de top van de bomen. Een Atlas, die zeer behendig om zijn as kan draaien. De boomchirurg was hier bezig en zo te zien niet in zijn eentje.

Goed dat de bomen op zijn tijd nagekeken worden. Als je dan beter kijkt, zie je de schimmels zitten onder de schors. Vooral als de schors hier en daar is weggehaald. De torren en kevers die voor de opruiming daar aanwezig zijn, doen hun werk vakkundig. De specht heeft voor ons van tevoren al een kijkgat gemaakt en de chirurg erop geattendeerd dat er wat mis is hier.

De dikke takken die je niet graag op je hoofd wilt hebben, zijn er nu uitgehaald. Bomen die te ziek zij, worden uit voorzorg gekapt, zodat ze niet meteen een gevaar vormen bij een harde wind of storm.

Voor de bomen zelf is het ook fijn, als ze meer licht en lucht krijgen. Dan kunnen ze hun werk ook weer beter doen en zullen weer groter groeien. Al zullen sommige bosbewoners even een ander plekje moeten zoeken, waar ze zich voor even weer veilig wanen. Totdat de rust weer is teruggekeerd en de begroeiing het toe laat, om er weer terug te keren. Het was toch hun plekje geworden, al is er soms veel veranderd. Toch fijn dat we zo vrij veilig kunnen wandelen, hardlopen of fietsen, want daar doen we het allemaal voor. Al worden de sporen van het gebruikte materieel voor de bosbouw niet altijd helemaal gewaardeerd, toch is het de natuur wat zich uiteindelijk vanzelf weer hersteld. Wel met een beetje hulp van de mens.

©2020 Martin Wichink.

Bessems.

Laats was ik achter oons huus an ut végn met de bessem oaver de stroate, toen de stelle brak an de onderkaante. Had disse bessem ok al joaren en de heure waan ok al oarig offesletten. Mut tog nog wat planties haaln bie de Welkoop, dus haal ik doar ok meteene ma un nie'je bessem.

Kom ik doar in de winkel en doar löpp een jonge vent.

“Woar kan ik de bessems vinden”, vroag ik um.

“Wat voor soort zuuk ie dan? Een van oe of végger of un na oe toe végger.”

Keek um raar an umdat ik dach datte un grappie maakte, ma hij was bloedserieus.

“Wat is dan ut verschil”, vreug ik um dan ok. Ken alleen harde en zachte bessems, ma doar bleek nog weh verschil in te zitten. Ie mut kieken noa de gaten in de bessem hoe die a veur e'boort bint.

Isse rechtop veur e'boort, dan is det un zachte bessem en dan hoef ie gin kracht te zetten, dus det is na oe toe végbessem. Muj grote stukken véggen, dan vég ie van oe of. Vaake bint det van die bessems met harde heure. Aj wilt kuj ok nog kiezen uut harde en zachte heure van takken, piepenstreurtes, kokos of nijlon. Ie zegt ut ma, keuze genoch. Noe kuj ok nog kiezen uut un dunne en dikke bessemstelle. Veur de van oe of bessem, zol ik oe de dikke stelle an roane, want dan gebruik ie meer kracht. Bie de na oe toe bessem zol ik oe de dunne stelle an roane, want juist dan wul ie niet tevölle stof doen opwei'jen. Met disse duudeleke wiesheid möss ik ut doene. Miene keuze was dan ok snel e'maakt. Ik mut dus twee bessems hem.

Noe mut ik weh zegn dat den jong goed zien beste deut, want hij maakte de bessems met de juuste stelle geliek kloar veur gebruik deur ze direct vast te spiekeren. As goeje verkoper weese mie ok nog em op de stoffer en blik in dezelfde stijl en kleur. Die hek dan ok ma der bie e'num.

Zo dan bin ik noe veur de kommende tied weer helemoal kloar. Zo ziej ma weer, nie'je bessems véggen schoone.

©2020 Piet Plezier.

Puur natuur.

Aj goed noa goat, kunt wie van de natuur völle leeren. Doar kwam ik op de vekaansie weh weer achter. Zat wat uut te rusten veur oonse tente en keek uut oaver ut gröss van oons veltie. Ut stuk was misskien vieftien meter breed en weh zestig meter lang. Alleen doarop was a genug te ziene. Zagge un miegemppe loopen met un dooje gaffeltange, terwijl knienties iets verder ant gröss zaten te knabbelen.

Zwaluwen scheren oaver ut veld, um zo ongedierte te vangen veur hun jongen, die nog in ut nest zit.

Un buuzerd hef zich uut de luch loaten vallen, um zo un vluchtende veldmoes te vangen. Doarveur zalle ziene skietgebedje in de luch weh hemme doane.

Op un takke van de iekenboom zit un paar holtdoeven. Un koolmees pikt de processierupse tussen de groem op de stamme van dezelfde iekenboom.

Rechts van mie in de stroeken um oonse plekke hen, zie ik un spinne noar ziene prooj kroepen. Den vliege leaft niet lange meer, a probeerte nog weh um doar weg te kommen. Bie de buuren op ut veld, zie ik onder de hegge un gieteling een dikke piere uut de grond trekken.

Terwijl een kwikstaartje oaver ut veld huppelt en pikt tussen ut gröss. Toch hoalte oons goed in de gaten. Dan denk ik bie mie zelf, van die beeste kunt wie nog völle leeren. Zie scharrelt hun eigen etten bie mekaare. De ofvalpoegen ruumt de resten op. Zie leaft noast mekaar op un paar vierkante meter en goat toch gewoon hun eigen gang. Wat un bedrievigheid en nie ééne, den zich doar druk maakt um de aander.

Toch waarschuwt ze mekaare weh, ma dan alleene bie onroad. Ut oerr gevuul dut zien wark. Doarveur bint ze gin buurtapp op un mobiel veur neudig. Mobiel bint ze a en doet alles puur natuur. Det giet der altied nog weer met strieken. Zo blijft ze allert en ziet meestal ut gevoar an kommen. Aans heb ie pech e'hat.

©2020 Piet Plezier.

We verzetten veel in ons leven.

Soms een goede zet, soms een verkeerde zet. We halen boodschappen voor ons ontbijt, lunch en avondeten. We pakken een boodschappenlijst en zetten daar onze boodschappen op. Lege kratten, flessen en lege tassen worden in de auto gezet. Daar bij de winkel halen we het weer uit de auto, om het vervolgens in het winkelwagentje te zetten. Bij de automaat wordt het nog eens op de lopende band gezet. Na het bonnetje, hebben we de eerste stap gezet.

Dat de keuze soms reuze is in de winkel, zien we bij het maken ervan. Een artikel wordt gepakt, gelezen en weer terug gezet, om vervolgens dit ook nog eens bij een tweede artikel te doen. Vervolgens besluiten we het eerste artikel te nemen en wordt deze in de kar gezet.

Dan krijgen we de lokkertjes uit de folders. Wel doen of niet doen, vaak wordt het toch wel in de kar gezet. Als het blijkt dat we de kleine lettertjes niet goed hebben gelezen, wordt het artikel niet altijd terug gezet in de schappen. Dit gebeurt net als de lekkere dingen, die eigenlijk niet op het boodschappenlijstje staan. Voor een keer mag het en wordt het in de kar gezet. Meestal is dat toevallig altijd vlak voor het weekend. Een goede zet dus.

Dan worden alle artikelen een voor een op de lopende band gezet bij de kassa. Na de scan wordt het weer terug in de kar gezet. Na betaling rijden we met de kar tot de auto. De boodschappen worden in de auto gezet, nadat het allemaal in tassen is gepropt.

Thuis worden de tassen uit de auto gehaald en op het aanrecht gezet. Vele artikelen worden in kastjes gezet, tot ze aan de beurt zijn. Af en toe komen we er dan achter, dat we een verkeerd artikel in de kar hebben gezet. Gelukkig wordt het wel gebruikt en ontstaan er soms nieuwe recepten. Soms zit daar een goede zet tussen en via sociaal media krijgt het een eigen naam. De bevroren etenswaar, groenten en vlees verdwijnen in het diepvries, de andere koele dingen worden in de koelkast gezet.

Productieafval verdwijnt in de kliko en die wordt dan weer op de juiste dag aan de weg gezet en geleegd. Met al die boodschappen wordt et vele stappen gezet.

©2020 Martin Wichink.

Bast.

Aj zo is deur ut bos loopt, dan zie ie verschillende beume. Ieken, Berken, Platanen, Beuken en Dennebeumpies. Buuten ut verschillende blad wat ze hebt, zie'j ok ut verschil in de bast van de beume. De een is glad en de aander is ruw. Soms liekt ut weh op de schubben van un vis.

Aj ze nog is better bekiect, dan zie'j ok dat ze niet op mekaare liekt. Elke boom hef zien eigen struktuur. Ut lek dan ok weh un bettie op de vingerofdrukken bie de mens. Aj nog better kiek, dan zie'j ok de littekens bie de boom en kuj ofleaz'n watte allemoal met hef e'maakt. Hoe dikker de boom is, hoe older datte is. Elk litteken hef zien eigen verhaal.

Zo kan un dikke tak offescheurt wenne bie un storm. Of der is noodzakelek e'snuu'jt deur de boswarkers van Natuurmonumenten. Ma ut kan ok wenne dat un spechtte op zuuk is e'wes noar ongedierte. Vaake is dan de boom ziek en wutte oppevretten deur torregies. Lekker voer veur de spechtte, ma dan mutte weh un kiekgat deur de baste maken met ziene sterke snavel.

Soms wut un takke ok zo zwoar, datte de boom splitst en twee kaanten uut loat gruujen. Mangs as un zo boom ziek is, gruu'jt der ok wel is van die rare paddestuule der bie an.

Ie mut der weh kiek op hebben, aans ziej alleene ma de bast. Doar hei'j gelukkig weh spesieaal luu veur, die hier veur e'leert hebt en ziet of de boom ziek is.

Ma as un boom e'raakt is deur onweer, valt de bast er snel of. Ondanks datte dan naakt tussen de aandere beume stiet, bleffe nog heel lange oaverend stoane. Det nuum ik nog is karakter hem.

Berkebeume hebt meer van die vellen an de stam. Slingers nuumt miene kleinwichter det ok weh is. Mooi is den witte bast met de donkere stukken dertussen. Het is un zeebraboom opa, zeg mien kleinkind dan. An de ene kaante heffe nog geliek ok met zie swat/witte strepen. Mooje uutpraken bint det. Wichterfantasie kan heel verre goane. Soms snap ie der gin bast van.

Moch ie tog nog is in ut bos kommen, kiek dan ma is goed um oe hen. Dan ziej de verschillen zelf ok vaste weh. Succes.

©2020 Piet Plezier.

Alles heeft twee kanten.

Boven of onder, voor of achter, linker of rechter, binnen of buiten, alles heeft twee kanten. Bij goede of slechte kant heb je ook twee kanten, maar deze vind ik wel wat lastiger. Vooral in ons leven zelf. Hoewel je het soms goed bedoeld, kan het ook slecht uitpakken. Je kan jezelf ook van de slechtste kant laten zien, terwijl je het goed voor hebt.

Als je een draaiboek maakt voor iets, probeer je het zo goed mogelijk te doen. Van de dingen die dan niet goed gaan, bekijk je het van de andere kant en probeert dan dingen te verbeteren hieraan.

Soms word je voor blok gezet en moet je gelijk kiezen. Dat kan lastig zijn, als er voor je gevoel de keuze is uit twee slechte opties, vooral als niks doen nog erger is. Het verschil tussen twijfel of zeker weten kan dan groot zijn. Laat die keuze je leven niet beheersen, want dat kost jou de nachtrust. In bed slaap je ter ontspanning voor jouw lichaam en daar behoor je niet te liggen piekeren van de stress. Zorg dat je achter je genomen besluit staat die je hebt genomen, dan is er minder ruimte voor twijfel.

Anders kan het zijn dat techniek jouw genomen beslissing uit het verleden je nu in haalt. Hier kan je niks doen of alsnog dingen aanpassen.

Honderd procent goed doen valt tegen, vooral als je iets moet of gaat delen met anderen. Meer mensen krijgt ook meer wensen. Het wordt soms schipperen of compromissen sluiten. Het gaat dan vaak om geven en nemen. Zodra dat er een veel meer neemt dan geeft, dan kan dit strubbelingen geven. Als beide het gevoel hebben dat ze meer krijgen, dan dat ze inleveren moeten, ligt een compromis als snel op tafel.

Hand op de knip houden of geld uitgeven, horen allebei bij het leven. Zolang je niet meer uitgeeft dan wat erbinnen komt, gaat het wel goed.

Wat dat betreft is het leven een groot spel, waarbij veel dingen twee kanten heeft. Je eigen mening uitdragen is een groot goed, maar bekijk dingen ook eens van de andere kant, zeker als je problemen op moet lossen met anderen om tot een compromis te komen. Dan kunnen sommige oplossingen of meningen wel eens minder eng zijn of een kern van waarheid bevatten. Probeer het gewoon eens.

©2020 Martin Wichink.

Lust(deu)rum.

Un lustrum heb ie aj aans vief, tien joar of langer a aans bie bint e'wes as vrie'jwilliger of veur un baas. Ma vandaage bin ik jullie allemoal veur. In december 2016 heb ik mien eerste proefstukkje in ut gelle buukje e'skreem. Vanof januari 2017 bint wie met vief luu begunnen met stukkjes te plaatsen. Dus het is noe nog net gin lustrum. Det giet um de vief joar, dus ik mutte nog em.

Ma wuss ie weh dat ut woord lustrum heel apart e'skreem is. Ut bint eigenluk twee woorden. Nameluk lust en deurum. Umdat ie noe de DT variant aans'umme skrieff, herkent ut kofschip dit ok nie. Det dut de deure bienoa dichte, vandoar dat de deure van deurum eigenluk amper te ziene is.

Ma bie un lustrum heb ie vaake feestelijke bie-eenkomsten, ma det kan noe eenmoal nie in disse tied. En det hoeft ok helemoal nie.

Ut is a un lust um een verhaaltje of un gedicht op papier te kriegen. Doarveur muj soms diepe noadenken. Miene lust deel ik met un bakkje koffie, want de lust ik weh. Langzaam kump dan woord veur woord op papier. Het is un lust um te ziene dat een wit vlak op de compjoeter swat wut van alle letters. Noe alleen nog ziene dat ut bie jullie kump. Deurumme stuur ik miene stukkjes van warklust deur noa de administrasie van ut dorpskraantie. Die zorgt dan weer dat ut bie jullie kump. Hoe mooj wuj ut hebben.

Ma noe kump ut, as op vrie'jdag ut gelle buukje deur de briembusse kump, kan ut gevecht beginnen. Wie um eerste in de haane hef, den mag um as eerste leazen.

Nie'jsskierig wat veur verhaaltje der noe weer in stied.

Det kan bie un bakkje koffie of un kumpke thee met un plak ontbijtkoek, net as vrogge as wie uut skoole kwaam. Det lek mie better dan den aandere reklaame van de opkickers. Zoep, det zoln meer luu mun doene. Ak det zol doene, zol ik de luu anzetten um al vrog an de drank te goane en det wul ik nie.

Ma ik dwaale helemoal of. Lustrum of nie, ik vind ut nog steeds un lust um veur jullie te skriem en hop dat jullie deurumme dit lustrumstukkje as hapkloare brok lust. Dan ziet wie doarnao weh weer hoe ut wieder giet.

©2020 Piet Plezier.

Markt is er voor iedereen.

Markt kennen we allemaal wel. Is het niet een weekmarkt, rommelmarkt, dan is er altijd nog marktplaats. Markt is zo oud als de weg naar Rome. Zo zeggen ze dat wel eens, als het om leeftijd gaat van iets. Het is dan ook afgeleid van het Latijnse woord Mercatus, wat staat voor markt en handel. Later zijn daar ook specialistische markten door ontstaan. Denk hieraan bij vee- en vismarkten, maar ook braderieën zijn hierdoor ontstaan.

Markt is dan ook voor iedereen, die wat te koop heeft staan of zelf wat wil kopen. Er zijn marktkooplui met een eigen wagen of kraam, anders worden deze kramen of tafels wel te huur aangeboden.

Vaak worden markten als deze, georganiseerd op pleinen of in straten. Maar als je langs de deur gaat venten of vanuit een garagebox verkoopt, valt deze net als een rommelmarkt onder de straathandel. Niet dat dit zoveel uitmaakt. Zolang de koper en verkoper naar ieders inzicht tevreden uit elkaar gaan, dan is er weinig aan de hand. Of het moet hier om gestolen spullen gaan, dan is het heling en dat is strafbaar. Voor de rest is een vergunning bij de gemeente vaak al genoeg.

Op het werk lachen ze wel eens, als ik zeg dat ik naar de weekmarkt in Haarle ben geweest. Deze is honderd procent productief. Ze staan soms met drie of vier personen in de viskar voor een vlotte doorstroming. Dat betekent dat deze markt goed bezocht wordt.

Goed, er staat maar een kraam op vrijdag, maar ook dat mag markt genoemd worden. Er wordt hier handel gedreven. Als ik wel eens over de markt van Nijverdal loop, zie ik wel eens kramen, waar maar weinig mensen bij stil staan of er gewoon langs heen lopen.

Waar ik niet moet zijn, kijk ik zelf ook niet, maar de marktkooplui willen hun zogenoemde 'kraamstageld' wel graag terugverdienen. Het zal er wel uit kunnen, anders blijven ze niet komen. Handel is nu eenmaal handel en iedereen wil graag een goed belegde boterham eten. Zolang er handel is, zal er een marktwisseling zijn. De markt houdt en bepaald zijn waarde.

©2020 Martin Wichink.